№ 80. Piątek 8. Kwietnia 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygoaniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: ***Bez poczty:*** *kwartalnie 4zł., miesiecznie 1 zł. 40 centów.* ***Z pocztą*** *kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, arukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.*

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

W. Gabryela hrabina Starzeńska, z domu również hrabina Starzeńska ofiarowała cztery obligacyi indemnizacyjnych z kuponami, przypadajace do spłacenia z dniem 1. listopada r. b. w kwocie nominalnej 1250 złr. m. k., t. j. Tysiąc dwieście pięćdziesiat złr. w m. k. na rzecz instytutu Sióstr miłosierdzia w Założcach, w obwodzie złoczowskim, wkładając obowiazek na ten instytut, ażeby wychowywał jedna dziewczyne przez ciag życia Wm. fundatorki.

C. k. Namiestnictwo zajeło się już urzeczywistnieniem tej dobroczynnej fundacyi, i podaje niniejszem tę szlachetną ofiarę z wyrazem podziękowania do wiadomości powszechnej.

Sprawy krajowe.

(Wypadki dzienne. Frankowanie przymusowe listów do San Francisco.)

Wiedeń, 5. kwietnia. *Gazeta wiedeńska* pisze: *La Patrie* ogłosiła korespondencyę przesłaną jej jak mówi z Medyolanu, i w której zawiera się doniesienie o ciągłem skupianiu wojsk w Lombardyi, a teraz donosi korespondent turyński dziennika *Times*, że powróciwszy z nowej przejazdki do Medyolanu przekonał się o tem naocznie, że wszystkie to dziwne sprawozdania umieszczane nieustannie po dziennikach sardyńskich o niechętnym usposobieniu ludności, o zaburzeniach, zbiegostwie itd. w Medyolańskiem, sa tylko czczym wymysłem. Jego opisy stanu rzeczy w Medyolanie zgadzają się po większej części z doniesieniami dzienników, a cała różnica zachodzi w tem, że wspomina o większej nieco jeszcze liczbie dział po twierdzach i o wzmocnieniu sił zbrojnych. Mówi z pochwałą o postawie, karności, a przedewszystkiem o zachowaniu się wojska cesarskiego w obec ludności; upewnia o Medyolanach, że to nie jest ich winą, jeśli dzienniki sardyńskie zawierają codzień baśnie dziwaczne; mówi z własnego przekonania, że nie powiekszono zwyczajnych nawet patroli, i podaje to z najpewniejszych, gdyż nieprzyjaźnych Austryi doniesień, że zbiegostwo należy potąd do szczególnych tylko i wcale nielicznych wypadków.

— *Litogr. koresp. austr.* pisze: Według zawiadomienia król. pruskiej administracyi pocztowej podlegaja koniecznemu frankowaniu korespondencye do wysp Vancouvers i ztamtąd, tudzież do zachodniej części angielskiej Ameryki północnej przy przesylaniu ich na Prusy i Anglię, a to aż do San Francisco. Od tych więc korespondencyi należy przy ich przesylaniu opłacić najprzód należytość pocztową taką, jaka przypada od korespondencyi do San Francisco w Kalifornii.

Ameryka.

(Sprawy mexykańskie. — Wybory w Kanzas.)

Nowy Jork, 16. marca. Urzędowy dziennik *Union* potwierdza, że według wszystkiego, co wiadomo, nie zamierza ani angielski ani francuski rząd mieszać się do politycznych spraw Mexyku, jednak obydwa rządy zgodziły się z amerykańskimi komendantami floty na to, aby w razie potrzeby bronić przynależnych poddanych swoich. Co do angielskiej polityki w Nikaragui, zapewnia urzędowy dziennik, że rząd amerykański zgadza się z nią zupełnie.

Z Sawanah donoszą pod dniem 14., że gubernator w Kansas, Medary, wydał proklamacyę, według której na mocy uchwały ostatniego prawodawczego zgromadzenia mają się odbyć czwartego poniedziałku w marcu wybory dla zaprowadzenia władz rządowych w Kansas, jako w państwie Unii. Trzymiesięczne zamieszkanie w państwie upoważnia do głosowania, które zresztą przysluża także cudzoziemcam, którzy się deklarowali, że chcą się w Kansas osiedlić.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Stan rzeczy obecny. — Posiedzenie z 31. marca.)

Londyn, 2. kwietnia. Co do przesilenia ministeryalnego dotąd jeszcze nie wiadomo nic urzędowego, a oczekiwane zebranie się konserwatystów nie nastąpiło. Mówią, że Królowa nie przyjęła dymisyi ministrów, i upoważniła ich rozwiązać parlament, jeżeli ten środek uznają za potrzebny.

— Dziennik *Morning Herald* z dnia wczorajszego pisze: Po siedmiodniowej debacie powiodło się lordowi John Russell przeprowadzić swoją rezolucyę większością 39 głosów. Lord Russell wystąpił czynnie przeciw ministeryum, które niegdyś stanęło u steru rządu, w nadzwyczaj krytycznej chwili. W podobny sposób upadł w 1852 roku rząd konserwatystów, a następstwem tego upadku była wojna europejska. Widokrąg polityczny groźne powlekają chmury, a niebezpieczeństwo wojny usunąć może tylko wpływ dyplomatów stronnictwa konserwatystów. Gdy w upłynionym roku objeli ministrowie urzędowanie, wiedzieli dobrze, że będą w mniejszości, jeśli ich przeciwnicy zechcą połączyć się przeciw nim. W takim składzie rzeczy nie można uważać ich klęski za ważną. Ministrowie posiadają zaufanie kraju i parlamentu, a wielu z tych, którzy popierali rzeczoną rezolucyę, oświadczyli wyraźnie, że wszystko byłoby lepszem od powrotu lorda John Russell albo lorda Palmerstona.

Odnośnie do reformy parlamentarnej pisze *Times* z dnia wczorajszego:

„Ludowi znany jest jego przyszły bil reformy, t. j. wie, jakie ustawy pragnie mu nadać parlament teraźniejszy. Jakie zaś będą środki, za pomocą których bil będzie przygotowywany i przeprowadzony, niewiadomo żadnemu z nas; zresztą nie zależy nawet na tem tak wiele; wyjąwszy tych, którzy pragną pozostać w urzędzie albo objąć ster rządu. Zmiana ministeryum sprawiłaby bez wątpienia zwłokę; ale polityka teraźniejszego i każdego przyszłego rządu, dopokąd rząd odpowiedzialnym jest teraźniejszej izbie niższej, pozostać musi co do głównej zasady ta sama. Zmiana osób może nastąpić; zasady jednak nie zawisły od osób, i nie zmieniają się z niemi.“

— Na posiedzeniu *izby niższej* dnia 31. marca rozpoczął dalsze rozprawy nad bilem reformy *Du Cane*, i oświadczył, że to wcale nie sprzeciwia się zasadom zachowawczym, jeśli ministeryum zachowawcze przystępuje do takich zmian w systemie zastępstwa narodowego, które odpowiadają duchowi czasu, i coraz bardziej wzmagającej sie inteligencyi w narodzie. Właściwie też nie idzie o to, czyli projekt przedłożony izbie jest już najlepszy, jaki tylko być może, lecz o to, jak dalece może się nim zająć izba, by sprawę tę załatwić. P. *Robert Peel* utrzymuje, jako na pierwsze wejrzenie rezolucya lorda Johna Russell zdaje się mieć tę wadę, że zawiera ustęp tylko oderwany od całości. Lecz za jej przyjęciem można się także spodziewać, że lord John Russell przedłoży izbie zapewne i cały bil swego wypracowania. Bil rządowy uważa mowca za środek całkiem chybiony, i uprasza izbę, że jeśli idzie jej szczerze o reformę rozsądną, tedy niech się zabiorą do niej inni i zręczniejsi. *Walter* oświadcza, że będzie głosować przeciw wtóremu odczytowi bilu, jednakże nie za rezolucya. Ubolewałby nad tem, gdyby rozprawy te znagliły ministeryum do ustąpienia, i nie widzi też żadnego powodu, dlaczegoby rząd nie mógł bilu odwołać, a natychmiast inny przedłożyć. *Henley* zapewnia, że nie jest temu przeciwny, by bil rozpoznawano w komitecie, lecz spodziewa się, że w takim razie doznałby zmiany takiej, któraby go lepiej niż teraz zaleciła stronnictwu umiarkowanemu. Lecz najgorzejby wtenczas postąpiono, gdyby w tej mierze chciano zaprowadzić zmiany na wzór konstytucyi amerykańskiej lub francuskiej. *Roebuck* mieni to być największą wadą aktu reformy z roku 1832, że wyłączono stan robotników. Inteligencya wzmogła się odtąd znacznie w tej klasie mieszkańców, a każdy nowy bil reformy powinien głównie dwóch względów przestrzegać, a to co do przyznania robotnikom prawa głosowania i lepszego podziału miejsc wyborczych. Bil obecny nie odpowiada jednak żadnemu z tych dwóch warunków. Jeśliby się rząd zgodził na to, by cenzus dla powiatów miejskich oznaczono na 6 L., a dla wiejskich na 10 L., natenczas gotów głosować na wtóry odczyt bilu. Kanclerz skarbu zapewnia, że bil polega na trzech walnych zasadach, a to najprzód na powiększeniu liczby uprawnionych do głosowania, powtóre na przyznaniu prawa bezpośredniego zastępstwa w parlamencie niektórym większym miejscowościom, a po trzecie na tej zasadzie, by w ogóle zatrzymano teraźniejszy system zastępstwa miejskiego. Wszystko inne należy do pocztu kwestyi podrzędnych, których rozpoznaniem powinien zająć

się komitet. Co do oświadczenia p. Roebuck'a zapewnia, że rząd weźmie to wszystko pod pilne rozpoznanie, cokolwiek tylko nie sprzeciwia się tym trzem zasadom. Nie może jednak zobowiązywać się już naprzód do potwierdzenia każdej uchwały w tej mierze komitetu. Rezolucya odnosi się tylko do niektórych punktów szczególnych, które mogą być roztrząsane w komitecie. Na zniżenie cenzu w powiatach miejskich nie może spoglądać bez wielkiej obawy. Jakoż rezolucya nie przytacza w tej mierze żadnych szczegółów. Bil ułatwia przypuszczenie robotników do prawa głosowania. Przywodzi w pamięć te wszystkie zabiegi i sposoby, za pomocą których lord John Russell strącał ministerya dawniejsze, i wyrzuca mu ostro, że bez względu na chwilę tak krytyczną, jaką jest teraźniejsza, zabrał się do popierania widoków stronniczych. Na wypadek rozwiązania parlamentu spodziewa się po uczuciach wielkiego i wspaniałomyślnego narodu, że niezapomni o tych trudnościach, śród których ministeryum teraźniejsze przyszło do steru, jak niemniej i o tem, czego dokonało. Liczy w tej mierze na słuszne uczucia narodu angielskiego i na potęgę opinii publicznej, która ministeryum popierała przy sposobności sporów teraźniejszych, i potąd jeszcze popiera. Przy głosowaniu odrzucono 330 głosami przeciw 291 propozycyę wtórego odczytania bilu. Rząd więc pozostał w mniejszości 39 głosów. Po następnem wniesieniu rezolucyi zaproponował *Wyld* dodanie do niej tej jeszcze poprawki: „i by przy każdym wyborze członków do parlamentu głosowano balotowaniem." Poprawkę tę odrzucono 328 głosami przeciw 98, a następnie przyjęto rezolucyę lorda Johna Russell.

Francya.

(Kongres. — Ściąganie wojsk. — Kumendy. — Kolej z Marsylii do Tulonu. — Towarzystwo omnibusów. — Rozszerzenie Paryża. — Wyrok na przemytników. — Rozterki w akademii La Fleche. — Doniesienia z Madagaskaru.)

Paryż, 2. kwietnia. Nadzieja wzrasta, że sporne kwestye nie będą rozstrzygnięte na polu bitwy tylko na drodze układów. Dziennik *Nord* uważa w tem pierwsze zwycięstwo dyplomacyi, że się powiodło jej nakłonić mocarstwa do zebrania się na kongres, którego dążnością jest utrzymanie pokoju. Szczęśliwe usunięcie znacznych trudności, które przed kilką jeszcze tygodniami stały na przeszkodzie zebraniu się kongresu, rokuje dalszą pomyślność w tym przedmiocie.

— Jenerał Martimprey, były szef jeneralnego sztabu Canroberta pod Sebastopolem, dotychczasowy komendant dywizyi Orańskiej, objąć ma naczelne dowództwo w obozie pod Belley. Wydano rozkaz utworzyć czwarty pułk algierskich tyralierów. Z Metz wyruszyć ma do Lugdunu 15. bateryi dział. Słychać, że także jedna z paryskich dywizyi uda się w pochód do Lugdunu. W pobliżu granicy Piemontu i miasta Culoz utworzony będzie obóz. Codziennie transportują oddziały wojska żelazną koleją na południe. Obóz pod Chalonem zajęty zostanie tego roku bardzo wcześnie. Wojska, które mają się udać do tego obozu, już wyznaczono.

— Pierwsza lokomotywa, którą z dworca marsylskiego wyruszono w niedzielę zrana do Tulonu, odbyła tę przestrzeń w przeciągu trzech godzin.

— Paryskie towarzystwo omnibusów zebrało się na roczne swe posiedzenie. W roku 1858 przewieziono 66 milionów podróżnych, a przechodu było 13 milionów franków. Z rozprzestrzenieniem miasta musiało towarzystwo powiększyć środki komunikacyjne.

— Dziennik *Constitutionnel* pisze, że jeneralna rada Sekwany przyjęła na swem nadzwyczajnem posiedzeniu z znaczną większością głosów projekt ustawy względem rozszerzenia granic miasta Paryża.

— Cesarski trybunał w Besançon skazał towarzystwo przemytników wykryte upłynionej jesieni w Arbois na karę więzienia od pięciu dni do miesiąca i na grzywny, które razem wynoszą 430.000 franków, a prócz tego kazał skonfiskować 12 szalów kaszmirskich, które odebrano w Champagnole.

— Minister państwa zajmuje się bezustannie reformami w sprawach muzyki i teatru.

— Z powodu niepokojów, które wybuchły w akademii wojskowej w La Fleche wykluczono 62 uczniów. Wysłane szwadrony kirysyerów wróciły do Le Mans, ale jeszcze pozostał tam oddział wojska. Ta akademia liczy 400 uczniów utrzymywanych kosztem skarbowym; są to synowie oficerów poległych na polu bitwy; ale prócz nich znajdują się w tej akademii uczniowie utrzymywani kosztem swych krewnych, tych jednak jest mniej.

— Dziennik *Pays* otrzymał wiadomości z Madagaskaru z dnia 3. stycznia. Wybuchnąć miały w kraju niepokoje; powodem do tego były pogłoski o śmierci Królowy Ranavolo. Dla przywrócenia pokoju wydali proklamacyę z odwołaniem tej wieści. Sześćdziesięcioletnia Królowa sparaliżowana zapewne niepożyje długo, a stronnictwa są już w pogotowiu stanąć do walki o koronę. Następca tronu jest łagodny, a jego wstąpienie na tron przyniosłoby wielką korzyść zagranicznemu handlowi, ale nie ma wiele nadziei, jeśli się wdadzą okrutni naczelnicy stronnictwa starego Howy. Temi dniami odkryto pokłady złota w odległości 80 kilometrów od miasta, zdaje się, że jedno z angielskich towarzystw otrzyma koncesyę wyzyskiwania tych kopalni.

Szwajcarya.

(Oświadczenie neutralności.)

Z Berny piszą z 30go marca dziennikowi *Schwab. Merk.*, że rada związkowa otrzymała od rządu angielskiego bardzo pomyślną odpowiedź na oświadczenie neutralności. W nocie tej spodziewa się Anglia, że Szwajcaryi powiedzie się utrzymać stanowisko swe neutralne w teraźniejszym trudnym składzie rzeczy, i pozostać w przyjaźnych stosunkach ze wszystkiemi mocarstwami.

Związkowa rada wojenna odbywała do zeszłej soboty prawie codzień po dwa posiedzenia, i zajmowała się sprawą organizacyi armii, sporządzeniem planów w razie niektórych wypadków i uzupełnieniem fortyfikacyi pogranicza, i której to pracę poruczono kilku oficerom inżynieryi.

Włochy.

(Zajścia w Modenie. — Sprostowanie. — Nowe bataliony strzelców papiezkich. — Nowe linie telegraficzne.)

Co do znanego już zajścia między dwoma patrolami a tłumem zgiełkliwej rzeszy w Modenie nadeszły teraz bliższe szczegóły: Jeden patrol zeszedł dnia 21. marca o 8. godzinie wieczorem między Karrarą a Avenzą na drużynę około 20 ludzi, co wyśpiewywali podburzające pieśni. Na wezwanie ażeby zaniechali pieśni tego rodzaju, odpowiedzieli gradem kamieni. Jeden z żołnierzy dał ognia. Strzał ugodził jednego chłopca, jak się pokazało z Karary. Drugi patrol nadybał tego samego dnia między Foncyą a Fosolą liczny tłum także śpiewaków pieśni podobnych, a którzy na trzykrotne wezwanie odpowiedzieli zelżywemi wyrazy. Patrol i tu dał ognia i jeden raniony został w ramię. Dziennik *Messaggere Modenese* podaje te zajścia do publicznej wiadomości, ażeby jak się wyraża zapobiedz zwykłym przesadzaniom dziennikarskim a oraz ażeby te wypadki posłużyły za przestrogę dla wszystkich lekkomyślnych ludzi uwiedzonych podmową.

— Urzędowy *Messagere Modenese* uzupełnia podaną przezeń wiadomość o starciu się dwóch patroli strzelców z tłumem mieszkańców wzburzonych, i donosi, że wypadki te nie wydarzyły się jednego i tego samego wieczora, lecz dnia 21. i 22. marca.

— **Z Rzymu** donoszą, że postanowiono tam uformować dwa nowe bataliony strzelców, z których jeden składać się ma z krajowców a drugi ze Szwajcarów.

— Między państwem kościelnem a wielkiem księstwem Toskanii zaprowadzono pociągnięciem linii telegraficznej z Bononii do Pistoi na rzymsko-toskańską granicę koło Prachii nową komunikacyę telegraficzną. Administracya telegraficzna wielkiego księstwa Toskańskiego postanowiła należytość za przesyłane tą linią depesze, tudzież taxe za przesyłane na modeńsko-toskańską granicę Porta (koło Massa) depesze według wszystkich Toskańskich stacyi telegraficznych za pojedyncza depeszę 2 zlr., następnie należytość za przesyłane przez Toskanię depesze 1 zlr. Przeto i z powodu niektórych zmian w telegraficznych należytościach Modeńskich ułożono na depesze do Modeny, Parmy, Państwa kościelnego, Toskanii i królestwa obojej Sycylii nową taryfę, która niezwłocznie wejdzie w moc obowiązującą.

Niemce.

(Sadownictwo związkowo-niemieckie.)

Berlin, 1go kwietnia. Deputowany Reichensperger i kilku członków frakcyi katolickiej wnieśli propozycyę tej treści, by izba spowodowała rząd do zaprowadzenia stałego sądownictwa związkowo-niemieckiego. Uzasadnienie propozycyi tej jest następujące:

Również ważną rzeczą jest także i dopełnienie dalszego zadania związku, które dąży do zachowania wewnętrznego zabezpieczenia jego, t. j. odnosi się nietylko do nadzoru policyjnego, lecz także i do utrzymania waloru prawa i słuszności we wszystkich niemieckich państwach związkowych. A jeśli urzeczywistnienie zasady prawa uważać należy za główny warunek w każdem już osobnem państwie, to jeszcze tem bardziej w Niemczy zasada ta stanowić powinna właściwą sprawę narodową, która na mocy wspólności praw przysłużających każdemu z osobna, jak niemniej i prawa powszechnego, niepowinna ograniczać się na szczególnych tylko krajach niemieckich. Ze wszystkich tez instytucyi państwa niemieckiego stał się najpopularniejszym sąd izby państwa, a to mimo długiego trybu sądownictwa i innych niedogodności. Sąd ten *(Reichsgericht)* pozostał potąd jeszcze w pamięci ludu niemieckiego, a usiłowania narodowe dążą ciągle jeszcze do nowego ukształtowania jego stosownie do zaszłych zmian w zasadach prawniczych związku niemieckiego.

Przedewszystkiem domagają się sądu takiego dawniejsze wypadki w królestwie hanowerskiem, tudzież najnowsze doświadczenia w księstwie holsztyńskiem i lauenburgskiem, jak niemniej w wielkiem księstwie luxemburskiem i w Hessyi elektoryalnej. Sprawy jednak prawnicze wyłączone być mają z pod jurysdykcyi polityczno-dyplomatycznej korporacyi — jaką jest właściwie zgromadzenie związkowe — i poddane rozpoznaniu najwyższego sądu związkowego..... Jakoż i potęga Niemczy na zewnątrz polega po większej części na wewnętrznej jej sile. Tylko po zaspokojeniu żądań niemieckich można mieć zapewnienie na przyszłość, że związek narodowy łączący wszystkie państwa szczególne coraz bardziej się wzmocni i utrwali. Groźne teraz na kontynencie wzruszenie znagla tem mocniej jeszcze do rozprawy tego, co dawniej zaniedbano, tudzież do pokrzepienia uczuć narodowości niemieckiej, by mogły się oprzeć wszelkiemu naporowi i spełnić historyczne swe powołanie, a to stać się niejako podstawą i węgielnym kamieniem społeczeństwa państw europejskich.

Równocześnie dołącza się „projekt ustawy o sądzie związkowym."

Szwecya.

(Rocznica konstytucyi. — Pomnik Gustawowi Wazie. — Firmy kobiece.)

Sztokholm, 24. marca. Obchodzili tu d. 13. b. m. pięćdziesięcioletnią rocznice teraźniejszej konstytucyi państwa a to nietylko w stolicy ale także i na prowincyi z wielką uroczystością. W Norwegii, przy uroczystości rocznicy śmierci Karola Jana d. 8. b. m. obchodziło stowarzyszenie tegoż nazwiska, zjednoczenie Norwegii z Szwecyą z wielką okazałością.

— Zaprojektowano wznieść pomnik Gustawowi I. Wazie w Dalekarlii, a ponieważ Jego królewiczowska Mość następca tronu książę Rejent zajmuje się tym projektem, niepodlega żadnej wątpliwości, że wkrótce przyjdzie do skutku.

— Na ostatnim sejmie uchwalono między innemi, że upoważnioną jest zakładać handel drobiazgowy, każda kobieta, jeźli jest poddanką Szwecyi, jeźli przystąpiła do ś. komunii, a jest niezawisła i nienagannych obyczajów a umie czytać, pisać, rachować i według handlowych przepisów utrzymywać rejestra kupieckie czyli rachunki buchhalteryczne. Ta uchwała sejmu otrzymała sankcyę księcia Rejenta.

Rosya.

(Koleje żelazne. — Nowa stolica metropolitalna. — Doniesienia z linii kaukazkiej. — Szkoły w Wilnie.)

Petersburg, 23. marca. Z ogłoszonego raportu dyrekcyi towarzystwa Ryga-dynaburgskiej kolei żelaznej okazuje się, że rzeczonej dyrekcyi powiodło się zawrzeć z wszystkimi prawie właścicielami dóbr gubernii Liwońskiej i Witebskiej ugody względem wynagrodzenia za grunta obrócone pod budowę żelaznej kolei. Bez przerwy budowano aż do końca października upłynionego roku a dalsza budowa rozpoczętą zostanie zaraz za nadejściem wiosny. Podbudowanie doprowadzono aż do 53 wiorst za Rygę.

— Na propozycyę świętego synodu i na raport pierwszego prokuratora synodu rozkazał Cesarz przenieść stolicę biskupią z Kamczatki do miasta Blagowieszczeńsk. To miasto leży na lewym brzegu Amuru i w pobliżu, gdzie Seja wpływa do Amuru.

— Powtórne doniesienie w dzienniku *Kaukaz* potwierdza, że jenerał-leitnant Jewdokimów posunął się dnia 19. lutego z wojskiem oddziału Czeczny na Weden, teraźniejszy centralny punkt zbrojnych sił Szamila. Ten punkt jest mocno ufortyfikowany, a nieprzyjaciel postanowił, jak się zdaje, bronić się do upadłego. Z naszej strony spodziewają się, że zdobyciem tej fortecy złamiemy całkiem potęgę naszego przeciwnika; z tem wszystkiem przychodzi nam na myśl, że przed dwudziestu laty jenerał Weronców zdobył podobnież fort Dargo, ówczesną główną siedzibę Szamila, a jednak nie przyczynił się przeto do podbicia Kaukazu. W ówczesnem natarciu na Dargo poległo wielu walecznych naszych żołnierzy. Według tego samego dziennika poddała się Rosyanom gmina Pszowców i przystawiła zakładników.

Warszawa, 23. marca. Jeneralny, wojenny gubernator Litwy, jenerał Nasymow, lubo jak dawniej doniesiono, odrzucił petycyę Kowieńskiej szlachty względem przywrócenia uniwersytetu Wileńskiego, ażeby nie ubliżać powziętym w tej mierze uchwałom cesarskim, dał teraz litewskiej szlachcie zapewnienie, że się wstawi do Cesarza za założeniem wyższej szkoły realnej w Wilnie.

Księstwa Naddunajskie.

(Podniesienie kredytu krajowego.)

Z Bukaresztu piszą do *Temesw. Ztg.* z 24. marca:

Przedwczoraj przedłożył minister finansów izbie projekt względem pochwycenia środków dla zapobieżenia przesileniu handlowemu. Projekt ten wyszedł z narady ministra finansów z deputowanymi stanu kupieckiego. I tak zebrać mają fundusz 200.000 dukatów na zapomogę kupców; 70.000 dukatów mają być wzięte z depozytów złożonych z kas publicznych, a reszta zbierze się z pożyczki. Zaliczki dawane będą tym trybem: Spisane być mają starannie listy kupców zamożniejszych, którzy z grona swego wybiorą komisyę złożoną z pięciu członków potwierdzonych od księcia. Komisya ta ma rozpoznawać prośby o zaliczki, a na jej zalecenie i pod jej odpowiedzialnością moralną i materyalną mogą dane być proszącym zaliczki. Proszący o zaliczkę musi wystawiać albo rewers podpisany przez trzech rzeczycieli mających odpowiedni majątek, lub dać zabezpieczenie na jakiejbądź posiadłości albo majątku. Fiskus ma natenczas postarać się o pieniądze na 8—10% i wypożycza je na procent drugie tyle wynoszących, by tym sposobem pokryć wszelkie straty możliwe. Przy takim teraz składzie rzeczy byłby to kredyt jeszcze nie bardzo drogo opłacony, zwłaszcza że trudniący się handlem nie może teraz w drodze prywatnej dostać inaczej pieniędzy, jak na 25 lub 30 od sta.

Azya.

(Doniesienia z Kantonu. — Doniesienia z Persyi.)

Dziennik *China Mail* z dnia 15. lutego donosi, że temi czasy przedsiębrano z Kantonu dość często pomniejsze wyprawy; w okolice sławnych 96 wiosek, gdzie przedtem było zaburzenie. Proklamacya z wezwaniem, ażeby krajowce z cudzoziemcami obchodzili się po przyjacielsku, przyjęta była jak najlepiej, i Anglicy odwiedzali Fat-szan i Szektsing (gdzie „ochotnicy“ przedtem ponieśli klęskę) bez wszelkich innych jak tylko zwyczajnych środków ostrożności. Co do miejsca budowy przyszłych faktoryi nie ogłoszono jeszcze nic pewnego. Gdy jednak najznakomitszy amerykański dom handlowy zaczął budować na dawnem miejscu, można rokować, że lord Elgin obrał dawne stanowisko. W Kantonie i Hongkongu nikt jeszcze nie był tak popularnym jak admirał sir Michael Seymour. Podczas gdy jenerał Straubenzee, sir J. Bowring i sam nawet lord Elgin nic nie mogli uczynić, czegoby nie ganiono w Europie, na postępowanie admirała nikt jeszcze nie narzekał.

Teheran, 7. lutego. Według wiadomości ze stolicy perskiej, które przywiezła poczta z Niemiec południowych, zamyślał Szach mianować następcę tronu z powodu śmierci pierworodnego księcia. Spodziewano się, że wybór padnie na drugiego syna sułtanki faworyty Ferouz el Sultanet, damy odznaczającej się zasługami i pięknością, a której imię oznacza „światło godności królewskiej.“ Ona należy, jeźli tak rzecz można, do partyi postępowej, i jej wpływowi przepisują mianowanie Feruk Khana zachowawcą pieczęci, ministrem dworu i wielkim marszałkiem pałacu, równie jak złożenie z urzędu Sadrazama Mirza Agi Khana. — Nowy perski poseł przy dworach Francyi i Anglii, Hassan Ali Khan, miał 1. marca odjechać. W zimie będzie rezydować w Paryżu, a w lecie w Londynie. Będzie także zawierzytelniony przy dworze belgijskim.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Londyn, 5. kwietnia. Wczorajsze posiedzenie nocne. Lord *Derby* i *Disraeli* oświadczyli w izbach: Po głosowaniu czwartkowem postanowił rząd załatwić poprzednio najnaglejsze sprawy a potem rozwiązać parlament. Lord *Derby* dodał wkońcu, że Królowa z obudwu zaproponowanych środków: ustąpienia gabinetu lub rozwiązania parlamentu, obrała drugi. Lord *Grenville* bronił polityki Whigów. W izbie niższej naznaczył Disraeli rozwiązanie na Wielkanoc, a zebranie nowego parlamentu na czerwiec lub lipiec. Lord *Palmerston* dowodził, że rozwiązanie niejest uzasadnione. Po nim występowało kilku mniej znakomitych mowców. Wszyscy żądali spiesznego rozwiązania. *Stanley* przedstawiał potrzebę przyzwolenia dalszych 4 milionów ft. szt. na Indye. — *Advertiser* zapewnia, że główne mocarstwa zażądały oddalenia tak austryackich jak i sardyńskich wojsk na 10 mil od granicy przed rozpoczęciem i podczas kongresu. Austrya jednak obstaje przy rozbrojeniu Piemontu.

Turyn, 4. kwietnia. *Gazetta de Savoye* zapowiada bliski transport 50.000 worów ze zbożem i inną żywnością dla wojska. *Unione* donosi, że hrabiemu Cavour wyprawiono za powrotem jego z Paryża pochód z faklami, na który wystąpiło 15.000 ludu. Jak zapewnia *Coriere mercantile* przybyło do Genuy pięciu młodzieńców z najznakomitszych familii toskańskich, by wstąpić w szeregi sardyńskie. W ogóle — jak donoszą dzienniki piemonckie — nadchodzą bez ustanku grona ochotników ze wszystkich części Włoch. Wiadomość podana w dziennikach zagranicznych, jakoby zawieszono tu werbunki ochotników, jest fałszywa. Kompletne bataliony ochotników są już uzbrojone.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów z pierwszej połowy marca r. b. na targach w obwodzie brzeżańskim, złoczowskim, stryjskim, samborskim, stanisławowskim i sanockim.

	Obwód											
	Brzeżany		Złoczów		Stryj		Sambor		Stanisławów		Sanok	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	waluty austryackiej											
Mec pszenicy . . .	2	89	2	72	2	83	2	98	2	93	2	93
„ żyta . . .	1	63	1	51	1	86	1	73	1	94	2	7
„ jęczmienia .	1	25	1	38	1	47	1	22	1	48	1	68
„ owsa . . .	.	88	.	91	.	89	.	86	.	83	1	29
„ hreczki . .	1	42	1	40	1	73	.	.	1	61	.	.
„ kukurudzy .	1	86	2	17	1	95	.	.	1	90	.	.
„ ziemniaków .	.	82	.	72	.	86	.	87	.	88	.	90
Cetnar siana . . .	1	17	.	84	.	97	.	84	1	59	1	19
„ wełny . . .	80	.	24	.	.	.	.	.	40	64	.	.
„ nasienia konicza	.	.	.	.	.	.	.	.	36	57	.	.
Sąg drzewa twardego	5	95	6	18	5	84	7	.	7	.	5	3
„ „ miękkiego	3	89	4	62	4	60	4	71	5	49	3	39
Funt mięsa wołowego	.	9	.	8½	.	7½	.	9⅓	.	9	.	9
Mas okowity . . .	.	40	.	54	.	52	.	65	.	53	.	57

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 6. kwietnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	327.23	+ 0.2°	79.8	północny	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	328.05	+ 4.0°	60.7	„	„	„
10. god. wiecz.	329.68	+ 0.5°	67.4	„	„	„

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 7. kwietnia.

Hotel rosyjski: PP. Skrzyński Wład., z Bachorza.

Hotel europejski: Br. Błażowski K., z Jazłowca. — Agopsowicz Deodat, z Krymidowa. — Siemianowski F., z Siemiginówki.

Hotel Langa: Geschus, ces. ros. podpułk. i Ks. Thurn-Taxis, c. k. pułk., z Żółkwi.

Hotel nr. $511\frac{4}{4}$: Hr. Potocki Z., z Krakowa. — Wereszczyński Nik., z Zarwanicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 7 kwietnia.

PP. Badeni Stan., do Branicy. — Cywiński L., do Dąbrowicy. — Gorzycki W., do Podgorzelec. — Grochowalski K., do Tuczny. — Horodyski R., do Krogulca. — Morawski K., do Pohorzec. — Oreskovich F., c. k. major, do Stanisławowa. — Ratky A., c. k. rotm., do Brzeżan. — Raciborski Edw., do Wiednia. — Wilczyński F., do Paryża. — Wiśniewski W., do Strzelisk. — Lachowski Z., do Czeremchowa. — Aotoniewicz Bołoz Anton., do Skomoroch. — Pierzchała Ignacy, do Brzeżan. — Sozański Jan, do Grabowicy.

TEATR.

Dziś na scenie polskiej **„Fałszywi poczciwcy,“** komedya w 4 aktach z francuskiego.

Jutro opera niemiecka: **„Troubadour.“**

Kurs lwowski.

Dnia 7. kwietnia.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	8	5	14
Dukat cesarski	„ „	5	12	5	18
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	70	8	85
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	64	1	67
Talar pruski	„ „	1	61	1	64
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	21	1	23
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	79	22	79	90
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	71	50	72	50
Pożyczka 5% narodowa	bez kuponów	75	50	76	33

Sprostowanie.

Kurs z 26. marca ac. hol. duk., zamiast 4zł.53c.—5zł., ma być 5zł.—5zł.10c. W kursie z 28. marca ac. hol., zamiast 4zł.56c.—5zł.5c., ma być 4zł.96c.—5zł.5c.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 7. kwietnia

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. 68.75. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 76.50. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. — Metaliki po 5% za 100 zł. 72.50; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. — —. po 3% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —. Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. — ; z r. 1839 za 100 zł. 124.75 zł z roku 1854 za 100 zł. 108.—. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{4}$% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po $1\frac{3}{4}$% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po $4\frac{1}{2}$ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. 91.50; Węgier 72.50; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii 72.70; Galicyi 72.—; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu 70.40; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1869 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zl. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 864. ; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 186.50; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1668; towarzystwa kolei żelaznej państwa —.—; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 105 50; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —.—; lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 446.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. —.—.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemyslu sztuka 94.70; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3 miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów 94.35. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 94.15. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. —.—. Frankfurt n. M. za 100 zł połudn. niemieck. waluty 94 20. Genua za 100 lirów piemonckich —.—. Hamburg za 100 marko banko 83 70. Lipsk za 100 talarów 165.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich 37.—. Londyn za 10 funtów szterl. 110.30. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Marsylia za 100 frank. —.—. Paryż za 100 fr. 44.—. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich —.—. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5.23, dukaty ces. pełnej wagi 5.19, korony 15.10. półkorony 8.90.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 5. kwietnia.

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	69.—	69.50
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	76.80	77.—
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—.—	—.—
Metaliki po 5% za 100 zł.	73.30	73 50
dtto. „ $4\frac{1}{2}$% za 100 zł.	64.—	64.10
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	—.—	265.—
„ 1839 „ 100 „	125.25	125.50
„ 1854 „ 100 „	109.—	109.25
Renty Como po 42 lir. austr.	14.75	15.—
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi	92.—	93.—
Węgier	72.50	73.—
Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii	71.50	72.50
Galicyi	72 —	73.—
Bukowiny	70.—	71.—
Siedmiogrodu	70.50	71.—
innych krajów koronnych	84.—	94.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—.—	—.—

Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego sztuka	866.—	870.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr	189.—	189.10
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	530.—	533.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1676 —	1677
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	235.40	235 50
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	107.—	107 50
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	147.—	148.—
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	98.—	99.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	65.—	66.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	445.—	447.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	—.—	235.—

Listy zastawne.

		pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon.	Gletnie po 5% za 100 zł.	96.—	97.—
	10 „ „ 5% „ 100 „	91.—	92.—
	przeznaczone do losowania po 100 zł.	84.—	85.—
Banku narodowego w wal. austr.	na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.—	99.50
	przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	80.25	80 50

Losy.

	pien.	towar
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	94.75	95.—
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	101.—	102.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	73.—	73.50
Salma 40 „ „	37.50	38.—
Palfiego 40 „ „	34.25	34.75
Clarego 40 „ „	37.—	37 50
St. Genois 40 „ „	35.—	35.50
Windischgrätza 20 „ „	22.—	22.50
Waldsteina 20 „ „	24.—	24.50
Keglevicha 10 „ „	15.—	15.50

Na 3 miesiące.

	pien.	towar
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	93 70	93.90
Frankfurt n. M., za 100 zł. połudn.-niemieckiej waluty	93.80	93 90
Hamburg za 100 marko banko $2\frac{3}{4}$%	83.50	83.70
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	110 —	110 10
Paryż, za 100 franków 3%	43.80	43 90

Kurs złota.

	pien.		towar.	
Dukaty ces. mennicze	5 zł.	20 cen.	5 zł.	21 cen.
Korona	15 „	5 „	15 „	7 „
Napoleondor	8 „	87 „	8 „	88 „
Rosyjski imperyał	8 „	95 „	8 „	97 „

KRONIKA.

(Zuchwała kradzież.) W Birczy, w obwodzie sanockim, dobrali się złodzieje w nocy na 29. marca do bióra przełożonego powiatu i wywlekli ciężką kasę depozytowych pieniędzy, spodziewając się w niej obfitego łupu. Ale zawiedli się bardzo, gdyż w kasie było wszystkiego tylko kilka centów, a zresztą same kwity i rachunki. Zawód ten jednakże wynagrodzili sobie złodzieje w inny sposób: dwóm włościanom, którzy popasając przy pobliskiej karczmie pozasypiali na furach, poodcinali konie i uszli z niemi bez śladu.

(Fabrykacya cukru burakowego we Francyi.) Jeneralna administracya celna w Paryżu ogłasza przegląd produkcyi i konsumcyi cukru z buraków od początku upłynionego do końca lutego bieżącego roku. Liczono 349 fabryk, zatem 8 więcej jak w roku poprzednim, to jest: w departamencie Nord 149, Aisne 59, Pas de Calais 59, Somme 34, Oise 23, i w rozmaitych innych departamentach 25. Fabrykowano 123,264.000 kilogramów cukru, 8,229.000 kilogramów mniej jak w roku poprzednim. Konsumcya podniosła się z 8,256.000 na 14,095.000 kilogramów. Paryż otrzymał od początku roku obrotowego 48,250.000 kilogramów, z tych skonsumowano 26,800.000 kilogramów a 1,068.000 wysłano za granicę.

(Nowe pociski z ogniem płynnym.) Znany kapitan Norton, wynalazca kul napełnionych ogniem płynnym (któremi strzelają teraz już i z pistoletów), wynalazł nowe pociski do przebicia okrętów i łodzi kanonierskich obitych blachą żelazną. Jest-to mocny bełt żelazny, trzykroć dłuższy od swej objętości. Można go przyrządzić do każdego działa, powleczony jest klejonką papierową grubości $\frac{1}{16}$ cala w przecięciu, i ostrzem swem stalowem może przebić żelazne obicie okrętowe grubości pół-calowej.

(Przyczyny chorobliwości jedwabników.) Komisya mianowana od rządu dla zbadania prawdziwej przyczyny chorobliwości jedwabników, przedłożyła już swe sprawozdanie. Rząd kazał je wydrukować i po bardzo miernej cenie rozsprzedać dostępnej dla wszystkich, iż zawiera rzeczywiście jak najdokładniejszą naukę o hodowaniu jedwabników i najnowsze doświadczenia w tej mierze. Komisya oświadcza, że między chorobliwością drzew morwowych i jedwabników nie ma żadnej styczności, i wymienia trzy prawdziwe przyczyny tej chorobliwości: złą właściwość i rodzaj kokonów, zbytni pospiech w hodowaniu i zbyt wielka przestronność lokalności na to przeznaczonej.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.